

DECIZIE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Ion Mardari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Florea și Iaroslava Florea împotriva lui Ion Mardari cu privire la evacuare, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Ion Mardari, s-a casat parțial hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins pretenția lui Dumitru Florea și Iaroslavei Florea privind repararea prejudiciului moral, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La 18 iunie 2018, Dumitru Florea și Iaroslava Florea, reprezentați de avocatul Eduard Platon au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Mardari cu privire la evacuare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată (f.d. 5-7).

În motivarea acțiunii, reclamanții Dumitru Florea și Iaroslava Florea au invocat că faptul încălcării de către pârâtul Ion Mardari a dreptului de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlăști, str-la. Codrilor 16, este stabilit de instanța de judecată printr-o decizie definitivă și irevocabilă.

Reclamanții Dumitru Florea și Iaroslava Florea au menționat că dreptul lor de proprietate este lezat de către pârât mai bine de 10 ani, motiv din care sunt în imposibilitate de a-și exercita dreptul de dispoziție, posesie și folosință asupra propriului teren. De altfel, acțiunile pârâtului sunt intenționate, abuzive și contrare prevederilor legislației în vigoare.

Reclamanții Dumitru Florea și Iaroslava Florea au solicitat evacuarea lui Ion Mardari de pe terenul ocupat abuziv, cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, repararea prejudiciului moral în mărime de 20000 de lei precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Dumitru Florea și Iaroslava Florea și a fost dispusă evacuarea lui Ion Mardari de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, ce aparține cu drept de proprietate lui Dumitru Florea. A fost încasat de la Ion Mardari în beneficiul lui Dumitru Florea prejudiciul moral în mărime de 10000 de lei și taxa de stat în sumă de 200 de lei, iar în total suma de 10200 de lei. În rest, pretenția lui Dumitru Florea și Iaroslavei Florea cu privire la repararea prejudiciului moral, a fost respinsă.

Prin decizia din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ion Mardari, a fost casată parțial hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost respinsă pretenția lui Dumitru Florea și Iaroslavei Florea cu privire la repararea prejudiciului moral, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 28 februarie 2018 Ion Mardari a declarat recurs împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea menținerii în vigoare a hotărârii instanței de fond prin care a fost dispusă evacuarea sa de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16 cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care acest capăt de cerere să fie respins ca neîntemeiat sau dispunerea încetării procesului în privința evacuării sale de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, în rest decizia instanței de apel să fie menținută fără modificări. Totodată, a solicitat încasarea în mod solidar de la Dumitru Florea și Iaroslava Florea în beneficiul său cheltuielile suportate în legătura cu depunerea recursului.

În motivarea recursului, recurentul Ion Mardari a invocat că din pretențiile intimaților nu este clar de pe care teren solicită evacuarea sa și anume, de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, care intră în componenta terenului cu suprafața de 0,0305 ha în privința căruia deja există o hotărâre judecătorească irevocabilă, sau de pe un alt sector de pământ cu suprafața de 0,185 ha de pe aceeași adresă.

Recurentul Ion Mardari a specificat că instanțele ierarhic inferioare nu au clarificat acest fapt și nu s-au expus în acest sens.

Recurentul Ion Mardari a menționat că în situația în care instanțele ierarhic inferioare au avut în vedere evacuarea sa de pe sectorul de pământ cu suprafața de 0,0185 ha, care intră în componența terenului cu suprafața de 0,0305 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16 în privința căruia există deja o hotărâre judecătorească irevocabilă, consideră că instanța de judecată urmau să înceteze procesul în temeiul art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă, deoarece noțiunile de „înlăturarea impedimentelor create în exercitarea dreptului de proprietate” și „evacuarea de pe terenul ce-i aparține cu drept de proprietate” constituie același obiect al litigiului.

Recurentul Ion Mardari a remarcat că în cazul în care instanțele ierarhic inferioare au avut în vedere evacuarea sa de pe un alt sector de pământ cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, atunci acest capăt de cerere urmează a fi respins ca neîntemeiat, deoarece intimații nu au prezentat careva probe, prin care ar fi demonstrat că ocupă un astfel de sector de pământ cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16.

Recurentul Ion Mardari a specificat că, deși în partea motivată a deciziei contestate, instanța de apel a dispus încasarea din contul lui Florea Dumitru în folosul său a taxei de stat pentru judecarea apelului în mărime de 150 de lei, în partea dispozitivă a deciziei, a omis de a se expune dacă încasează sau nu de la Florea Dumitru cheltuielile de judecată. În circumstanțele descrise, consideră că dispozitivul deciziei contravine părții motivate, fapt care atestă că instanța de apel la adoptarea deciziei a încălcat esențial normele de drept material și procedural.

La 10 aprilie 2019 în adresa intimațiilor Dumitru Florea și Iaroslava Florea au fost expediate copiile recursului declarat de Ion Mardari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței. Însă, aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 22 mai 2019 a considerat recursul declarat de Ion Mardari admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din considerentele ce succed.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În debutul analizei sale, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio

așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Astfel, efectuând controlul judiciar al deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, iar drept consecință a adoptat o soluție greșită și nemotivată.

În acest sens, Colegiul invocă faptul că, reieșind din efectul devolutiv al apelului, Curții de Apel Chișinău îi revenea o deosebită obligație de a determina raportul material-litigios dintre litiganți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de apel urma să stabilească obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Or, conform principiilor dreptului procesual civil, acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea prin intermediul instanței de judecată în ordinea stabilită de lege a dreptului subiectiv prezumat încălcat sau prezumat contestat.

Implicit circumstanțelor cauzei, Colegiul constată că instanța de apel, efectuând o examinare în fond a cauzei, în fapt și în drept, nu a determinat corect specificul obiectelor acțiunii civile, care sunt formate din pretențiile reclamantului formulate față de pârât, adresate instanței de judecată și în privința cărora aceasta urmează să se expună prin hotărâre.

Sub acest aspect, este relevant de evidențiat că materialele cauzei atestă că potrivit titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, Dumitru Florea deține în proprietate privată, terenul cu suprafața de 0,0672 ha, situat în or. Durlești, str. Codrilor 16 (f.d. 37).

Prin hotărârea din 19 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Mardari împotriva Primăriei or. Durlești, Dumitru Florea, Iaroslava Florea, intervenient accesoriu ÎS „Cadastru” cu privire la anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberarea titlurilor de autentificare, efectuarea rectificărilor în Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă, iar acțiunea intervenientului principal Dumitru Florea împotriva lui Ion Mardari cu privire la înlăturarea impedimentelor create în exercitarea dreptului de proprietate, a fost admisă și a fost obligat Ion Mardari să înlătore obstacolele create lui Dumitru Florea în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,0185 han, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16 (f.d. 8).

Prin decizia din 18 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ion Mardari și a fost menținută hotărârea din 19 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Iar, prin încheierea din 06 mai 2015, recursul declarat de Ion Mardari, reprezentat de avocatul Petr Coșleț împotriva deciziei decizia din 18 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat inadmisibil (f.d. 11-14).

Totodată, din actele și lucrările dosarului se atestă că prin încheierea din 24 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost dispus a citi în partea

rezolutivă a hotărârii Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 19 martie 2014 /dispozitiv/, în loc de: „Acțiunea intervenientului principal cu pretenții proprii Dumitru Florea împotriva lui Mardari privind înlăturarea impedimentelor create în exercitarea dreptului de proprietate de admis integral și a-l obliga pe Ion Mardari să înlătore obstacolele create lui Dumitru Florea în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16”, a citi: „Acțiunea intervenientului principal cu pretenții proprii Dumitru Florea împotriva lui Ion Mardari privind înlăturarea impedimentelor create în exercitarea dreptului de proprietate de admis parțial și a-l obliga pe Ion Mardari să înlătore obstacolele create lui Dumitru Florea în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,0305 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16”.

Așadar, înaintând prezenta acțiune, reclamantii Dumitru Florea și Iaroslava Florea, reprezentați de avocatul Eduard Platon au solicitat evacuarea lui Ion Mardari de pe terenul ocupat abuziv, cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, repararea prejudiciului moral în mărime de 20000 de lei precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 5-7).

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, prima instanță a admis parțial acțiunea depusă de Dumitru Florea și Iaroslava Florea și a dispus evacuarea lui Ion Mardari de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, ce aparține cu drept de proprietate lui Dumitru Florea. Totodată, a încasat de la Ion Mardari în beneficiul lui Dumitru Florea prejudiciul moral în mărime de 10000 de lei și taxa de stat în sumă de 200 de lei, iar în total suma de 10200 de lei. În rest, pretenția lui Dumitru Florea și Iaroslavei Florea cu privire la repararea prejudiciului moral, a fost respinsă.

Judecând pricina în ordine de apel, instanța de apel a conchis asupra necesității admiterii apelului declarat de Ion Mardari și a casa parțial hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și, în această parte a pronunțat o nouă hotărâre prin care a fost respinsă pretenția lui Dumitru Florea și Iaroslavei Florea cu privire la repararea prejudiciului moral. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție este greșită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe aceleași aprecieri arbitrare date de prima instanță și fără a intra în esența obiectului litigiului dedus judecății.

La caz, Colegiul lărgit va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept relevante speței, pe care le va aplica în redacția anului 2018. Or, conform articolului 7 alin. (1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

În conformitate cu art. 312 alin. (1) Cod civil, posesorul de rea-credință trebuie să predea titularului de drept atât bunul, cât și fructul bunului.

Articolul 315 alin. (1), (2) Cod civil, prevede că proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu.

Conform art. 316 alin. (1) și (2) Cod civil, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 374 alin. (1) și (4) Cod civil, proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia. În legătură cu revendicarea bunului proprietarului se vor aplica în modul corespunzător prevederile art. 307, 310-312.

Conform art. 376 alin. (1) Cod civil, dacă dreptul proprietarului este încălcat în alt mod decât prin uzurpare sau privare ilicită de posesiune, proprietarul poate cere autorului încetarea încălcării. El poate cere, de asemenea, despăgubiri pentru prejudiciul cauzat. Pot fi solicitate despăgubiri și în cazul în care nu se cere încetarea încălcării sau executarea acestei cerințe este imposibilă.

Astfel, recurentul Ion Mardari, declarând prezentul recurs, a invocat dezacordul cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, insistând asupra faptului că, din pretențiile reclamantilor nu este clar de pe care teren aceștia solicită evacuarea sa și anume, de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, care intră în componența terenului cu suprafața de 0,0305 ha, în privința căruia deja există o hotărâre judecătorească irevocabilă, sau de pe un alt sector de pământ cu suprafața de 0,185 ha de pe aceeași adresă, iar instanțele ierarhic inferioare nu au clarificat acest fapt și nu s-au expus în acest sens.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) CPC, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sânt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din normele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului. Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiune, era indispensabil de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate.

Așadar, analizând situația de fapt reținută la examinarea prezentei cauzei, Colegiul indică asupra faptului că instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că

pretenția reclamanților Dumitru Florea și Iaroslava Florea cu privire la evacuarea lui Ion Mardari de pe terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, ce aparține cu drept de proprietate lui Dumitru Florea, este întemeiată, fără însă să analizeze și să se expună în mod cert dacă terenul cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, în privința căruia s-a solicitat evacuarea lui Ion Mardari, se include în terenul cu suprafața de 0,0305 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, asupra căruia prin hotărârea irevocabilă din 19 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost dispusă obligarea lui Ion Mardari să înlătore obstacolele create lui Florea Dumitru în exercitarea dreptului de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,0305 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16 sau este o altă porțiune din terenul cu nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, ce aparține cu drept de proprietate lui Dumitru Florea (f.d. 37).

Or, la materialele cauzei lipsește actul de constatare, prin care să fie stabilită și marcată prin borne porțiunea din terenul cu nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16, care se invocă de reclamanți că ar fi ocupată nelegitim de Ion Mardari.

La acest capitol, se va menționa că în cazul neelucidării acestor circumstanțe, care au o importanță primordială pentru soluționarea prezentului litigiului, vor fi create aceleași premise care vor duce la neexecutare unei eventuale hotărâri judecătorești, or după cum rezultă din acte și lucrările dosarului, executorul judecătoresc este în imposibilitate de a executa hotărârea din 19 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, care a stat la baza adoptării hotărârii contestate, astfel că dreptul la o instanța, garantat de articolul 6 §1, ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți (cauza Grițco c. Moldova, hotărârea din 29 noiembrie 2005).

Astfel, ținând cont de cele expuse supra, instanța de recurs constată că instanța de apel a evitat să aplice art. 118 alin. (5) combinat cu obligațiile procedurale prevăzute la art. 376 alin. (1), 194 alin. (2) și 211 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Totodată, instanța de recurs constată că în decizia instanței de apel nu este reflectat nici un răspuns specific și explicit la argumentele pârâtului/apelant Ion Mardari precum că procesul civil urmează a fi încetat în temeiul art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă, deoarece înlăturarea impedimentelor create în exercitarea dreptului de proprietate și evacuarea de pe terenul ce-i aparține cu drept de proprietate lui Dumitru Florea, constituite același obiect al litigiului și intimații nu au prezentat careva probe, prin care ar fi demonstrat că el ocupă sectorul de pământ cu suprafața de 0,0185 ha, nr. cadastral xxxxx, situat în or. Durlești, str-la. Codrilor 16.

De altfel, instanța de recurs stabilește că, instanța de apel a omis să răspundă la aceste solicitări invocate într-un mod clar și precis de Ion Mardari, deși în conformitate cu art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, ultima era obligată să depună diligență maximă în acest sens. Cu atât mai mult că, art. 239 Cod de procedură civilă, prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanța și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Prin urmare, Colegiul reține că, toate aceste circumstanțe nu au fost clarificate de instanța de apel, deși au o importanță majoră în soluționarea justă a cauzei, iar conținutul deciziei nu este altceva decât reflectarea concluziei primei instanțe, fapt care generează casarea deciziei contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a drepturilor recurentului Ion Mardari, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Suplimentar, instanța de recurs menționează că, deși în partea motivată a deciziei contestate, instanța de apel a concluzionat asupra necesității încasării de la Florea Dumitru în beneficiul lui Ion Mardari a taxei de stat pentru depunerea apelului în mărime de 150 de lei, în partea dispozitivă a decizie nu este reflectată o asemenea soluție, fapt care generează suplimentar casarea deciziei contestate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Conjunctura descrisă supra profilează faptul că, instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente speței, fapt ce a succedat adoptarea unei soluții nemotivate.

La caz, Colegiul învederează că, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61). Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evedențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO (Hiro Balani vs. Spania).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în

dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide necesitatea casării deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău atât din argumentele invocate de Ion Mardari, cât și din alte motive considerate de instanța de recurs din oficiu, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de Ion Mardari și casării deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și concluziile deduse de instanța de recurs și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței, precum și cercetarea multiaspectuală a suportului probator.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ion Mardari.

Se casează decizia din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Florea și Iaroslava Florea împotriva lui Ion Mardari cu privire la evacuare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Nina Vascan